

SXEDIO.52T

7/20.5.1922: ΟΙ ΚΥΠΡΙΟΙ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΑΙΜΑ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΕΥΜΑΤΩΝ ΣΤΗ ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ

Ενώ η κρίση στη Μικρά Ασία προσλάμβανε διαστάσεις με τον Ελληνικό στρατό να αντιμετωπίζει τα πρώτα προβλήματα και τους συμμάχους της Ελλάδας να μη σπεύδουν σε βοήθειά της, στην Κύπρο οι Έλληνες Κύπριοι βοηθούσαν με όλα μέσα για να επιτύχει η εκστρατεία του ελληνικού στρατού προς την Αγκυρα και γενικά προς την τουρκική ενδοχώρα.

Ηδη αρκετοί Κύπριοι, γύρω στις **2.000** είχαν μεταβεί στο ελληνικό προξενείο και ζήτησαν να εγγραφούν ως εθελοντές για να μεταβούν στο μέτωπο.

Εγγραφε η εφημερίδα της Λευκωσίας "Ελευθερία" από τις **6/19 Ιουνίου 1920:**

"Επί τη πληροφορία ότι η Ελληνική Κυβέρνησις θα δεχθή εθελοντάς εις τας τάξεις του Ελληνικού στρατού, προσήλθον εις Λευκωσίαν από διάφορα μέρη της Νήσου κατά ομάδας ενθουσιώδεις νέοι, πλέον των **2.000**, όπως εγγραφώσιν εις το Ελληνικόν Προξενείον διά τον σκοπόν τούτον. Επίσης πλείστοι εκ της πόλεως Λευκωσίας εκδήλωσαν ομοίαν επιθυμίαν".

(Μεταγλώττιση)

"Με την πληροφορία ότι η Ελληνική Κυβέρνηση θα δεχθεί εθελοντές στις τάξεις του Ελληνικού στρατού, προσήλθον στη Λευκωσία από διάφορα μέρη της Νήσου κατά ομάδες ενθουσιώδεις νέοι, πέραν των **2.000**, για να εγγραφούν στο Ελληνικό Προξενείο για τον σκοπό αυτό. Επίσης πολλοί από την πόλη Λευκωσίας εκδήλωσαν παρόμοια επιθυμίαν".

Ο Έλληνας Πρόξενος πληροφόρησε τους Κυπρίους ότι μπορούσαν να εγγραφούν ως εθελοντές μόνο στην Ελλάδα:

" Η πρόθυμος και ενθουσιώδης προσέλευσις εις τα γραφεία του Προξενείου ευσταλών και φιλοπάτριδων νέων όπως εγγραφώσιν εθελονταί εις τον διά τας Νέας Επαρχίας και ιδία την Θράκην προοριζόμενον Ελληνικόν στρατόν, με συγκινεί βαθέως, αλλά με υποχρεοί να καταστήσω εις πάντας γνωστόν ότι ουδεμίαν απολύτως εντολήν έχω, όπως ανταποκρινόμενος εις τα ευγενή και πατριωτικά αισθήματα των εις την φωνήν της πατρίδος αξιέπαινον επιδειξαμένων προθυμίαν, προβώ εις εγγραφήν εθελοντών.

Ουχ ήτιον μέχρις ότου λάβω τας ζητηθείσας τηλεγραφικώς νεωτέρας οδηγίας δύνανται οι βουλόμενοι αυτοπροαιρέτως να μεταβώσιν εις Αθήνας με την πλήρη βεβαιότητα ότι γίνωσι δεκτοί υφ' ους όρους διαλαμβάνει το τηλεγράφημα το δημοσιευθέν εις την " Φωνήν της Κύπρου" της **23/5** Ιουνίου και το οποίον έχει ως ακολούθως: "Η εθελουσία κατάταξις θα ήναι τρίμηνος, εξάμηνος και ετησία. Οι κατατασσόμενοι θα λάβωσιν πλήν των συνήθων εις στρατιώτας αποδοχών και "επίδομα" **100, 120 και 150** δραχμών, αναλόγως του χρόνου της υπηρεσίας των". Το εθελοντικόν σώμα θα ενισχύση τα στρατεύματα των νέων επαρχιών, αποστρατευομένων των παλαιών κλάσεων".

Εν Λευκωσία τη **3/16** Ιουνίου **1920**

Ο Γενικός Πρόξενος της Ελλάδος και α.α.
Α. ΑΡΤΕΜΗΣ

(Μεταγλώττιση)

" Η πρόθυμη και ενθουσιώδης προσέλευση στα γραφεία του Προξενείου ευσταλών και φιλοπάτριδων νέων όπως εγγραφούν εθελοντές στον ελληνικό στρατό που προορίζεται για τις Νέες Επαρχίες και ιδιαίτερα τη Θράκη, με συγκινεί βαθιά, αλλά με υποχρεώνει να καταστήσω σε όλους γνωστό ότι καμμιά απολύτως εντολή δεν έχω, όπως ανταποκρινόμενος στα ευγενή

και πατριωτικά αισθήματα τους στη φωνή της πατρίδας αξιέπαινη προθυμία που επέδειξαν, προβώ σε εγγραφή εθελοντών.

Μέχρις ότου λάβω τις ζητηθείσες τηλεγραφικώς νεότερες οδηγίες μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να μεταβούν αυτοπροαίρετα στις Αθήνες με την πλήρη βεβαιότητα ότι θα γίνουν δεκτοί υπό τους όρους που διαλαμβάνει το τηλεγράφημα που δημοσιεύθηκε στη "Φωνή της Κύπρου" της **23/5** Ιουνίου και το οποίο έχει ως ακολούθως: "Η εθελοντική κατάταξη θα είναι τρίμηνη, εξαμήνη και ετήσια. Οι κατατασσόμενοι θα λάβουν εκτός από τις συνήθεις αποδοχές και "επίδομα" σε στρατιώτες από **100, 120** και **150** δραχμές, ανάλογα με το χρόνο της υπηρεσίας τους". Το εθελοντικό σώμα θα ενισχύσει τα στρατεύματα των νέων επαρχιών, αποστρατευομένων των παλαιών κλάσεων".

Αρκετοί Κύπριοι είχαν μεταβεί τελικά στο μέτωπο. Ανάμεσα σ' αυτούς και ο Χρίστος Σωτηρίου Κωνσταντινίδης, από τη Γεροσκήπου που έπεσε στη μάχη του Δεμερτζή στις **18** Ιουλίου **1920**.

Εγγραφε ο ανθυποπύλαρχος του ελληνικού στρατού Ε. Λυράκης (Ελευθερία **10/23** Οκτωβρίου, **1920** στους γονείς του στην Κύπρο:

"Προς τους αξιοτίμους γονείς του ήρωος Λοχίου Κωνσταντινίδου Χρίστου.

Καίτοι μεταδίδω την πιο μεγαλύτερην εις πόνον είδησιν, την οποίαν δύναται να δεχθή γονειός, εν τούτοις λυπηρόν καθήκον με αναγκάζει προς τούτο και έρχομαι να σας εκφράσω τα συλλυπητήρια μου διά τον ενδοξότατον θάνατον του ηρωϊκωτάτου υιού σας Χρίστου, όστις ως γίγας μαχόμενος έπεσεν ενδόξως κατά την μάχη του Δεμερτζή, την **18ην** Ιουλίου **1920**.

Συγχρόνως σας εκφράζω και τα συγκατήρια μου, διότι είσθε οι γονείς ενός από τους ήρωας, οίτινες έγραψαν την μεγάλην ιστορίαν του Εθνους και των οποίων η μνήμη θέλει παραμείνει αιωνία, τόσον εις ημάς τους συναδέλφους του και εις τους γνωρίσαντας αυτόν, όσον και εις τας μετέπειτα γενεάς.

Το όνομα του υιού σας θέλει γραφή με χρυσά γράμματα εις την πλάκα, ήτις θέλει ανεγερθή προς τιμήν των φονευθέντων του 9ου λόχου του 33ου πεζικού συντάγματος.

Η Μεγάλη Πατρίς μας θα τρέφη αιωνίαν ευγνωμοσύνην προς αυτόν και τους τιμημένους γονείς, οίτινες δίδουσι τέτοια παιδιά με τέτοια αισθήματα που πολεμούνε σαν πραγματικώς γενναίοι και ήρωες και γνωρίζουσι να πίπτωσιν, ως άλλοι Σπαρτιάται, χωρίς να εγκαταλείπωσι τας θέσεις των.

Δέξασθε με τα ταπεινά μου σέβη και τα ειλικρινή συλλυπητήρια όλων των υπαξιωματικών και συναδέλφων του γενναίου.

Ταχυδρομικός τομεύς 923

Ο Διοικητής του 9ου Λόχου

Υπο. Ε. ΛΥΡΑΚΗΣ

Ανθυπολοχαγός

Ενας άλλος που πολέμησε ήταν ο επίλαχος Ιωάννης Τσαγγαρίδης.

Εγγραφε η ίδια εφημερίδα στις 11/24 Ιουλίου, 1920:

" Εν τω " Τηλεγράφω" της Σμύρνης της 22 Ιουλίου δημοσιεύεται η κάτωθι περιγραφή αυτόπτου κατά τας επιχειρήσεις της Μ. Ασίας διά την δράσιν του ημετέρου συμπατριώτου εκ Λαπήθου γενναίου Επιλάρχου κ. Ιωάννου Τσαγγαρίδου, του τιμώντος το Κυπριακόν όνομα διά την γενναιότητα, την φιλοπατρίαν και την πρακτικήν του μόρφωσιν.

Εις τας 4 1/2 της πρωΐας της 8ης Ιουνίου, ημέραν Τρίτην, η επιλαρχία ιππικού υπό τον επίλαχον κ. Τσαγγαρίδην ήρχισε προχωρούσα διά των Χιλίων Τεπέδων προς τα Μάρμαρα, ακολουθουμένη υπό δύο ταγμάτων του 3ου πεζικού Συντάγματος, μιας πυροβολαρχίας του πεζικού και μιας του ορειβζτικού πυροβολικού.

Το κτύπημα εδόθη από την επιλαρχίαν του ιππικού, η οποία βαδίζουσα προς την λίμνην των

Μαρμάρων και κυκλώσσα το χωρίον κατέλαβε τούτο έως ότου έφθασε το 3ον πεζικόν Σύνταγμα το οποίον ανεχώρησεν εξ Αχμετλή".

Παράλληλα στην Κύπρο ο Κυπριακός λαός εξεγειρόταν και έστελλε διαμαρτυρίες για τα διαδραματιζόμενα ως και χρήματα που συγκεντρώνονταν σε εθνικούς εράνους.

Την 1η Ιουνίου 1922 ο Αρχιεπίσκοπος Κύριλλος με τηλεγράφημά του προς το Παγκριστιανικό Συλλαλητήριο για τις ωμότητες που διαπράττονταν στη Μικρά Ασία σε βάρος των Χριστιανών, που συγκροτήθηκε στη Νέα Υόρκη τόνιζε:

"Πρόεδρον
ΠΑΓΧΡΙΣΤ. ΣΥΛΛΑΗΤΗΡΙΟΥ
ΑΙΘΟΥΣΑΝ ΚΑΡΝΕΓΥ
Νέαν Υόρκην.

"Ελληνες Χριστιανοί Κύπρου μετ' ευγνωμοσύνης επληροφορήθησαν περί του Παγκριστιανικού συλλαλητηρίου προς διαμαρτυρίαν κατά των τουρκικών ωμοτήτων και ελπίζουν ότι η αδελφική υμών φωνή, μετά της οποίας η ημετέρα ενούται, θα ενθαρρύνη την Αμερικανικήν Δημοκρατίαν εις το να εκτείνη προστάτιδα χείρα επί εγκαταλελειμμένων πλασμάτων χάριν του χριστιανισμού και της ανθρωπότητος".

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΥΠΡΟΥ

Ανάμεσα στους πρώτους που είχαν εισφέρει οικονομικά ήταν και η Αρχιεπισκοπή.

Σημείωνε η "Ελευθερία" στις 7/20 Μαΐου 1922:

"Από της εβδομάδος ταύτης ήρξατο η διενέργεια εράνων διά τον Μικρασιατικόν και κυπιακόν αγώνα εν τη πόλει Λευκωσίας υπό της επί τούτω εκλεγείσης επιτροπείας.

Μέχρι σήμερον ενεγράφησαν τα κάτωθι εκκλησιαστικά σωματεία και άτομα διά τα ακόλουθα ποσά: Αρχιεπισκοπή 250 λίρες, Μονή Κύκκου 200 λ., Ναός Φανερωμένης 150, Τριπιώτου 50, Αγ. Αντωνίου 40, Αγίου Ιωάννου 30, Αγίου Σάββα 20. Οι κ.κ. Πασχάλης και Υιός 40 λίρες και Μ. Κ. Κουρέας 20 λ."

Στα μέσα Ιουνίου 1922 έφυγε για τη Σμύρνη ο Μητροπολίτης Πάφου Ιάκωβος, ο οποίος μετέφερε στο Μητροπολίτη Σμύρνης Χρυσόστομο και επιστολή με την οποία διαδηλωνόταν η συμπαράσταση του κυπριακού λαού στον αγώνα των Ελλήνων της Ιωνίας, υποσχόμενος κάθε βοήθεια σε άνδρες και χρήματα (Ελευθερία 21/3 Ιουνίου 1922):

"Τω Σεβασμιωτάτω εν Χριστώ λίαν ημίν αγαπητώ αδελφώ Μητροπολίτη Αγίω Σμύρνης Κυρίω Χρυσοστόμω, τον εν Κυρίω ασπασμόν και φίλημα άγιον.

Τμήμα αναπόσπαστον της όλης ελληνικής οικογενείας η νήσος ημών, πρώτη των ελληνικών χωρών γευθείσα την αλόην της δουλείας και μέχρι σήμερα δουλεύουσα εις ξένους άρχοντας, ησθάνθη την ην και το όλον ελληνικόν ανεκκλάλητον χαράν ότε ο ελληνικός στρατός ελάμβανε την εντολήν να φέρη μέχρι των ακτών και των μεσογείων της ηλιολούστου Ιωνίας, τον χαρμόσυνον ασπασμόν της ελευθέρας πατρίδος.

Ότε δε επ' εσχάτων οι ισχυροί της γης παλινοδούντες εξέφερον εν Παρισίους την περί της τύχης της Ιωνίας άδικον απόφασιν αυτών, σιγματίζουσαν τον ευρωπαϊκόν πολιτισμόν και υβρίζουσαν αντικρύς το δίκαιον, μετά του όλου Ελληνισμού ησθάνθη και η Κύπρος νυσσομένην εαυτήν εις τα βαθύτερα. Μεθ' υπερηφάνου δε συγκινήσεως και αδελφικής στοργής έμαθεν όσας ανδρικές έλαβεν αποφάσεις ο αδελφός Μικρασιατικός λαός, εγερθείς ως εις άνθρωπος, έτοιμος να αποτρέψη πάση θυσία την επαναγωγήν των βεβήλων εις τα μόλις καθαρθέντα ιερά εδάφη, όπου μεγάλα της Εκκλησίας στοιχεία κεκοίμηνται και όπου άσβεστοι επί αιώνας παρέμειναν αι εστίαι της ελληνικής παραδόσεως.

Η κραυγή του Μικρασιατικού λαού, απειλουμένου εις τα ιερώτερα του, συναγείρασα το Εθνος συνήγειρε και το Παγκύπριον, έτοιμον να συνενέγκη επί του βωμού των μικρασιατικών θυσιών ό,τι η συναίσθησις των δεσμών αυτού μετά του Ιωνικού αδελφού λαού επέβαλλεν αυτώ.

Εφ' ω και το εθνικόν της νήσου ταύτης

Συμβούλιον διασκεπτόμενον επί των καθ' ημάς εθνικών πραγμάτων, έλαβε την απόφασιν, σύμφωνον προς τα αισθήματα και τας αντιλήψεις του Κυπριακού λαού, να καλέση τον λαόν, τούτον, όπως ενισχύση τους κατά την Ιωνίαν αγωνιζομένους αδελφούς εν τω περί των όλων αγώνι αυτών δι' αποστολής εθελοντών και χρηματικών βοηθημάτων".